

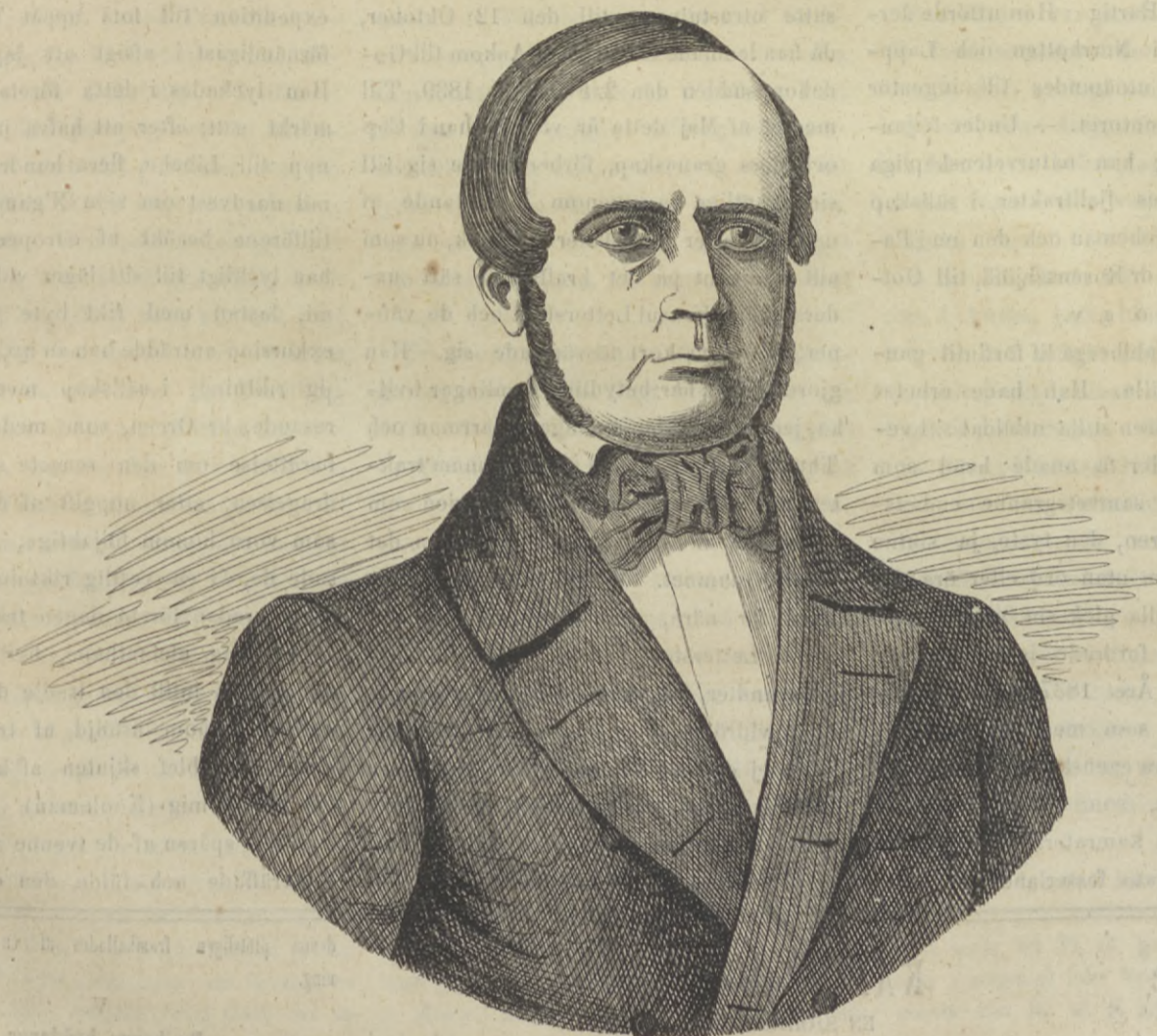
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 14. Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 5 April 1857. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. XI årgången.

Johan August Wahlberg.

Johan August Wahlberg.

Ett minnesblad. *)

Fastän han var en liten man, så var hans hjerta större än den störste mans.

J. A. Wahlberg var född på Lagklarebäck, nära Göteborg, den 9 Oktober 1810. Fadren var grosshandlaren N. F. Wahlberg och modren A. M. Ekman. Som vanligt är med de personer, hvilka i framtiden skola få en bestämd riktning åt ett specielt håll, röjde W. redan vid tidiga år sin håg

för naturen, sin lust att dvaljas bland dess alster. Hans närmaste påminna sig med rörelse huru han redan då i sina barndomslekar, liksom i en aning om hvad som komma skulle, med skjutgevärd, dem han sjelf förfärdigade af trä, anställde jagter på imaginära lejon och elefanter. Vid 9 års ålder förlorade han sin fader och 2 år derefter sin moder. Han hade först privat undervisning, men genomgick sedan Linköpings skola och gymnasium, på hvilket senare ställe, genom lektorerna Stenhammar och

Wallman, hans håg för naturvetenskaperna underhölls, lifvades och fick en fastare hållning. — Han begaf sig derpå till Upsala och blef der student. Allt hvad W. företog sig utförde han väl; så äfven sina studier vid akademien, ehuru han aldrig riktigt väl triftes i den trånga studerkammaren. Sin egentliga bestämmelse synes han vid den tiden icke hafva afvetat eller, om han visste den, höll hågen derfor tillbaka, och sökte därför inom alldaglighetens och hvardagslivets sfer någon plats för sin blifvande

*) Ur Aftonbladet.

verksamhet. Han lemnade akademien för att studera kemi, först under assessor Plageman på instruktionsapoteket Nordstjerman, sedermera under professor L. Svanberg. Derefter genomgick han det nyinrättade skogsinstitutet, och fästades snart dervid som lärare. Han tog äfven examen vid landtmäterikontoret och anställdes såsom lärare i fysik, kemi, naturhistoria och agronomi m. m. för landtmäterieleverna, sedan han likväl förut äfven studerat vid Degeberg under Nonnen och i Tyskland under Hartig. Han utförde derefter mätningar i Norrbotten och Lappmarkerna, och utnämndes till ingenjör vid landtmäterikontoret. — Under följande åren företog han naturvetenskapliga resor till Norges fjelltrakter, i sällskap med professor Boheman och den nu i Paraguay vistande dr Rosenschjöld, till Gotland och Öland, o. s. v.

Hittills hade Wahlbergs lif förflutit ganska lugnt och stilla. Han hade arbetat jemt och under åren stilla utbildat sitt vetande: Ingen eller få anade hvad som bodde inom den samvetsgranne embetsmannen och läraren, den tyste, ja slutne lille mannen, som utan ord eller öra för dagens tvister stilla gick sin gång, uppfyllde sin pligt, fordrade intet och var ingen i vägen. Året 1837 blef en vändpunkt i W:s lif, som med ens visade i full dager de stora egenskaper, som slumrat inom honom, som förut framkallat hans vänners och kamraters aktning, men numera utgöra hans fosterlands och allas

beundran, som lära känna hvad han utfört.

Konsul Letterstedt från Cap besökte Sverige 1837 och väckte tanken på att till Sydafrika utsända en svensk naturforskare. Wahlberg erbjöd sig med fullaste entusiasm att resa dit. Vetenskapsakademien lemnade hvad den kunde (1600 rdr bko) till utstyrseln; resten af de stora omkostnaderna till resan bestridde W. af egna medel. År 1838 lemnade han Sverige, ankom den 28 Juli till London. vistades der, studerade dess museer och fortsatte utrustningen till den 12 Oktober, då han lemnade England. Ankom till Godahoppssudden den 2 Februari 1839. Till medlet af Maj detta år vistades han i Cap och dess grannskap, förberedande sig till sin egentliga resa genom inhemtande af underrättelser om länder och folk, nu som allt framgent på det kraftigaste sätt understödd af konsul Letterstedt och de vännerna. W inom kort förvärfvade sig. Han gjorde redan här betydliga samlingar hvilka, jemte de undersökningar Sparrman och Thunberg före honom gjort i samma trakter, för alltid måste med historien om kännedom af Sydafrikas natur förena det svenska namnet. Vi gå visst icke privatlivet för nära, om vi citera ett svar konsul Letterstedt gaf en af Wahlbergs anförvandter, då denne för några dagar sedan vidrörde hvad L. gjort för W: "Tala ej derom! Wahlberg har gjort mer för mig; hans verksamhet i Afrika har gjort att namnet svensk har blifvit mig en hederstitel i hela kolonien.

Så långt ur "Ett Minnesblad." Berättelsen i sin helhet skulle blifva för lång för Magasinets inskränkta utrymme, hvarför vi hänvise de läsare, som önska dess fortsättning, till Aftonbladet eller Göteborgs Handels och Sjöfartstidning; vi tillägge blott vår landsmans, herr Andersson, berättelse om den frejdade naturforskarens förtidiga och sorgliga ändalykt, hvilken berättelse, också hemtad ur Aftonbladet, lyder som följer:

Hr Wahlberg hade kort förut slutat en expedition till fots uppåt Tioghesfloden, förnämligast i afsigt att jaga elefanter. Han lyckades i detta företag på ett utmärkt sätt; efter att halva inträngt ända upp till Libebe, flera hundra engelska mil nordvest om sjön N'gami, och aldrig tillföre besökt af europeer, återvände han lyckligt till sitt läger vid sjön N'gami, lastad med rikt byte. Efter denna exkursion anträdde han en ny, i mera ostjig riktning, i sällskap med en engelsk resande, hr Green, som medelat följande berättelse om den senaste sorgliga tilldragelsen, efter uppgift af de Damaras, som voro honom följaktiga. "Vi gingo", sade de, "i en vestlig riktning från vagnarne; redan första dagen träffade vi spår af en ung elefanthane, hvilket spår vi följde ända intill den tredje dagen, då vi träffade honom åtföljd af tre andra, af hvilken en blef skjuten af hr Wahlberg och en af mig (Kooleman). Vi upptogo derefter spåren af de tvenne återstående. Vi träffade och fälde den ene af dessa

denna plötsligen framkallades af en ny öfverraskning.

V.

De begge bröderna.

Han hade raskt tillryggalaggt vägen till trädgården och hörde, framkommen till en mur, hvarest en skugga utbredde sig, genom salsfenstret en djup stämma, inbegripen i samtal med Maria. I början trodde han, att det var en fruntimmersröst, så mjuk var den; men närmande sig på täspetsarna, igenkände han dock en karls röst. — Han lade handen på värjfastet och lutade sig ned, glödande af vrede; men det dröjde ej länge, innan han med qväld röst framstammade för sig sjelf: »nin broder Luc?» — Han satte sig på en bänk och lyssnade till följande samtal:

»Jag skyndade före min far ett par timmar; ännu i natt inträffar han med sitt nya skepp, som är bestyckadt med sköna kanoner, och förer med sig den ädla damen af Brest, som vill blifva dess fadder, — fru grevinnan Gabriele af Bourdonnais.»

»Den rika enkan, som förlidna år mistade sin gemål bröllopsmorgonen?»

KAPPA OCH VÄRJA.

EN SJÖHJELTES ÄFVENTYR.

(Forts. fr. No 43.)

ag!» ropade en ung sjöman med retad röst, »jag har med egna ögon sett Bernard på skonerten, då engelsmännen med våld släpade bort mig; simmande kom jag undan under ett kulregn, för att bringa mina landsmän denna underrättelse. Ni känner mig, herr René, vi ha ofta flackat omkring på sjön med hvarandra. Tro ni mina ord!»

René blef verkligen förvirrad och bjöd matrosen tigande sin hand.

»Här är en gåta,» sade han, »som jag ej kan lösa.»

Begge sökte dock bevisa fiskarne, att det skulle vara ett ändamålslost bofstreck att bränna upp huset. Hvad hade fotsens dotter, denna landets engel, med fadrens brott att göra? Det lyckades dem också verkligen att såfällvida lugna dem, att de drogo bort under ropet: »Marie-Ange leve! Död åt engelsmännen!»

»Ja, mine vännar, död åt engelsmännen!» ropade den hjeltemodige unge mannen; »låt dem komma med sin helvetesmaskin, förd af Bernard eller hvem som helst, jag skall anförä er, för att försvara våra bålverk! Jag ämnade i natt lemna St. Malo, men jag stannar nu kvar, för att segra eller dö med eder!»

»Bravo!» svarade två till trehundra stämmor, ty hopen hade ökats, och René beherrskade den som en enda man. »Söken mig vid första kanonskott. Farväl sålänge!»

Denna scen hade varat nästan en half timme. Vår hjelte gick tillbaka till Bernards hus och tänkte inom sig på förraderiet, utan att kunna förklara detsamma. Han glömde helt och hållet sin egen upprördhet, då

den följande dagen. Den fjärde dagen på morgonen träffade vi åter in på spåren efter den samme unge elefanthanen, som först omnämndes. Då vi icke den dagen kunde hinna honom så sofvo vi, liksom ofta tillföre, på spåret öfver natten. Följande dagen fäldes en zebra till proviant, hvarefter vi intogo vår måltid och hvilade öfver natten. Dagen derpå följde vi åter spåret, ända till ett vattenställe, der vi bivakuerade; påföljande morgon passerade vi en by, belägen på stranden af en stor flod, kallad Tamalak el-ler Tamanaele (se Livingtons karta). Invånarne der äro Bakoba's, af hvilka vi till kost erhöilo pumper, emedan vår egen proviant tagit slut. Samma dag om aftonen träffade vi den unge elefanthanen, som vi sökte. Han hade nu en gammal elefanthane i sitt sällskap; båda hade ställt sig på en slätt, nära ett litet vattenställe. Det var endast med svårighet vi kunde närma oss dem. Hr Wahlberg och Kooleman sköto tre skott på den stora elefanten, som derefter sprang till floden. Hr Wahlberg sände oss nu fram att mota honom, mot ett ställe, der han (hr Wahlberg) sjelf fattat post, för att träffa honom. Detta lyckades oss; vi gifvo ett skott emot elefanten; han sprang nu i raseri i den riktning der hr Wahlberg ställt sig, men utöm skotthåll. Nu följde åter hr Wahlberg, jemte en af boschismännen från byn vi passerat, elefantens spår. Vi hörde kort derpå elefanten trumpeta; vi skyndade nu att sluta oss till hr Wahlberg,

men hade icke hunnit långt förr än boschismannen kom springande emot oss nästan andlös, med den förskräckliga underrettelsen, att elefanten dödat vår herre. Vi skyndade till stället der vi funno hans döda kropp, i ett ögonblick sönderkrossad af det ursinniga djuret, som nyss lemnat stället. Icke ringaste spår till lif fanns kvar. Vi tillredde honom ett hvilorum under ett träd, der han nedlades, och en hög uppkastades öfver grafven."

Enligt uppgift i bref från underbefälhufvaren i hr Wahlbergs tåg, hr Carl Cathcart Castry, till kongl svenska och norska konsulatet i Kap, hade hr Wahlberg kort tid före denna sorgliga tilldragelse kommit till honom och sagt: "Om någon olycka skulle hända mig, så skall Castry taga vara på mina saker och samlingar och öfverstyra dem till konsul Letterstedt i Kap."

Hr Andersson yttrar vidare: "Infödningarne, som skatta högt storsinhet och mod, nästan tillbådo (almost worshipped) hr Wahlberg. På deras uttrycksfulla språk hörde man dem säga om honom, att "den store anden Morems måste ha gifvit honom ett stort hjerta," äfvensom att, fastän han var en liten man, så var hans hjerta större, än den störste mans."

Hans tidiga bortgång har väckt den djupaste saknad bland hans tillgifna ressällskap och många tjenare. Hans vagnar, gods och samlingar skola vara af hrr Green och Castry på det samvetsgrannaste tillvaratagna och förda till missions-

stationen Barmen, nära Hvalfiskviken, för att derifrån afgå till Kap med första skeppslägenhet. Wahlberg var ärad och älskad af alla, som kände honom. Hans kärlek för naturhistorien kände nästan inga gränser, och hans ädla karakter, liksom de tjenester han gjort åt vetenskapen, skola bereda honom den vackraste minnestafva i vetenskapernas panteon. Han är en af dessa heroer; som vågat och nppoffrat sitt lif för den vetenskapliga forskningen.

Den aflidne var anställd som ingenjör vid landmåterikontoret och tillika såsom lärare i zoologi och jagt vid skogsinstitutet, samt åtnjöt flera år tjänstledighet från dessa befattningar för utförandet af sina resor i den vetenskapliga forskningens tjenst. De dyrbara samlingar, som han hemförde från sin förra sjuåriga resa i Afrika, hafva blifvit inköpta af staten och äro införlivade med det under vetenskapsakademins vård stående zoologiska riksmuseum. Det var, om vi minnas rätt, på hösten 1853, som hr Wahlberg, efter en mellantid af omkring tre års hemmavaro, för andra gången lemnade fäderneslandet för att i Afrikas vildmarker tillfredsställa detta brinnande forskningsbegär, som slutligen skulle kosta honom lifvet. Han hade uppnått en ålder af 46 år. Till ledamot af vetenskapsakademien kallades han sistlidne höst, men var då redan, efter hvad man nu erfar, afliden.

Den aflidne var icke gift. Bland när-

»Just hon. Båten, som bragte dem till Dinard, krossades, och begge hade genast varit förlorade, om icke en af gästernas mod med lifsfara räddat den unga frun.

»Och denne ädle räddare var herr René, din broder; jag har ej glömt det,» sade Marie-Ange.

»Äfven fru Bourdonnais har icke glömt det. Hon har i Brest öfverhopat min far med ära; hon skall i morgon afton förclaga Gabrielas dop. Du känner Trouins låg för prakt; han har befallt mig skynda i förväg, för att iordningsställa en fest, hvans make St. Malo ännu aldrig sett; en bankett för 5000 livres, ett fyrverkeri, kanonsalvor, en tällingsrodd och en maskeradbal.»

»Hvans drottning är fru von Bourdonnais,» suckade Marie-Ange.

»Jag skyndade, för att göra förberedelserna, men ville dock först öfvertyga mig, att du ännu oförändradt älskar din fästman, att du förvarar min ring och att du slutligen vill kröna min lycka. Det är nu två långa månader sedan jag såg dig . . .»

Dessa ord uttalades med en sådan ömhet, att René kände en tår rinna öfver sin kind.

»Du har mitt löfte, Luc,» sade den unga flickan, »så snart jag blifvit lugnad öfver min faders öde.»

»Redan i morgon hoppas jag få veta hvad det blifvit af honom.»

»Men din far ville ju aldrig höra talas om vår förening; hoppas du då erhålla hans medgifvande?»

»Ja, ty jag är beredd till hvilket offer som helst; du känner min övilja för sjömansyrket, det jag som den äldste skall välja; jag har alltid öppet erkänt, att taperhetens rykte ej retar mig; min darrande hand är icke skapad för värjan. Krutrök och blodlukt höja ej mitt hjerta. Min stackars far, som är född på hafvet och icke begriper, att hans son icke är någon sjökalf, har låtit kasta mig i sjön, binda mig vid masten, svärja, röka, suppa, men allt detta har blott skrämt mig, icke gjort mig modig. Det har alltid varit min åtrå att bli en lärd. Dock måste jag försaka njutningen af att få studera, för att störta mig in uti detta vilda lif, som är mig så vidrigt. Jag skall kasta pengar ut genom fenstret, spela högt spel, berusa mig i rom, tobak och krut, gripa värjan, för hvilken jag har afsky, med begge händer, och utgjuta blod, med ett ord,

blifva korsar, och för att bereda mig till denna röl redan i morgon på balen bära en sjömans drägt. Allt samman blott för att få hans samtycke till vår förening.

»Stackars Luc, jag vill icke, att din lycka skall blifva din olycka. Hvilken skada, att René icke har din plats och du hans,» tillade hon med darrande stämma.

»Det är hvad jag alltid säger: huru gerna sålde jag icke min förstfödsörätt.

»René bär värjan med så mycket mod och lycka. Gud vet, huru långt han kunde bringa det i kungliga marinen!»

»Och jag i lagfarenhet och diplomati!»

»Jag ser honom redan som skeppskapten, eskaderchef!»

»Och jag mig som konsul eller gesandt. Det var min moders dröm. Då min broder för kort tid sedan i mitt ställe angrep och antrade kanonbåten vid Plymouth, då han återvände betäckt med blod och sårad arm, då fordrade äfven jag vapen för att bämna honom; men han omfamnade mig, skrattande åt sina sår och tackade mig, för det jag skänkt honom den skönaste dag i hans lif!»

(Fortsättning pag. 110.)

HONG-KONG: HUFVUDSTAD AF STADEN VICTORIA.

mast sörjande anhöriga äro hans broder, kongl. vetenskapsakademiens sekreterare professor P. F. Wahlberg, samt hans svåger, professorn vid k. Karolinska institutet A. Retzius.

Kineserna och deras industri.

Intet land på jorden förmår i längden motstå kulturens rastlösa framskridande. Handeln och industrien öfverändakasta alla skrankor, må nu dessa bestå i verkliga murar eller i form af stränga lagar, som förbjuda umgänge med främlingar och utestänga ett rike från yttre inflytelser. Hvad svärdet, hvad kriget icke är i stånd att uträtta, det ävågbringar den långsamma men flitiga och ihärdiga magten af idogheten eller, om man så vill, vinningslystnaden.

Äfven medelpunktens rike, så som Kineserna kalla sitt fädernesland, emedan de, inbildska af dess storhet och långvariga bestånd, tänka sig de öfriga verlddelarna lägrade rundt omkring. Kina kan ej längre bibehålla sin afstängdhet, och, sedan folket och dess herrskare hunnit till den insigt, att de främmande barbarerna ha medel i händerna, att möjligtvis bana sig en väg till det inre af riket, återstår dem intet annat än att småningom öppna portarna för europeisk kultur. På samma gång har deras egen företagsamhetsanda erhållit en eggelse och blifvit uppskrämd ur den slummer, uti hvilken den under århundraden varit invaggad. Många Kineser inse, att det äfven gifves

andra himmelska riken, hvarest man kan lefva och njuta lifvet. I synnerhet sedan det förfärliga inbördes kriget utbrutit i landet, som gör egendomen osäker och försvårar det regelmässiga förvärfvandet, ha tusentals innevänare i det himmelska riket beslutit att utvandra till Amerika, Australien och de europeiska kolonierna i Asien, för att der söka sitt lifsuppehälle. Andra drefvos af hoppet att knyta handelsförbindelser och att underrätta sig om fabriksinrättningar och andra näringsfång till Frankrike och England.

Franska industriutställningen gaf hufvudsakliga föranledningen till, att kinesiska fabrikörer hedrade modets och smakens hufvudstad med sitt besök. De förde en så stor mängd olikartade varor med sig, att man i Europa aldrig sett en så stor samling af kinesiska konst- och industrialster och den nyfikenhet, som i glaspalatset öfverallt fann riklig näring, gjorde, att de besökande knappt dröjde någorstades så länge som vid den kinesiska afdelningen, hvarest sjelfva utställarna nästan väckte ett lika stort uppseende som de utställda föremålen.

Besynnerliga voro äfven dessa fysionomier med sina smala snedt liggande ögon, dessa gestalter förekommo påfallande nog, med sina runda barettliska hufvudbonader, med sina galonerade ända till fötterna nedhängande kläder och deras uppåt böjda snabelskor.

Man behöfde blott uppehålla sig fem minuter i midten af denna bazar med kuriositeter, för att erhålla ett begrepp om den gränslösa inbildskhet, hvarmed kineserna betrakta sin industri. Det är sant, deras konstfärdighet går ganska långt; men det är äfven lika sant, att de frambringa ganska litet, som enligt vår åsigt kan kallas skönt eller blott nyttigt. Af leksaker af alla slag, småsaker, som knappt äro användbara till annat än att se på, och som erfordra ett otroligt tålmod vid förfärdigandet, veta de att frambringa det origenelaste, som en europé aldrig skulle falla på. Vid Pariser utställningen såg man en mängd thedosor, arbetslädor, askar till för-

varande af tusch, små bord med inlagdt arbete, sängstall af besynnerlig form och öfverlastade prydnader, möbler, om hvilkas begagnande och bestämmelse en europé icke har något begrepp, allt mycket elegant, noggrant och artistiskt arbetadt. En stor samling elfbens- och perlemorsarbeten, af solfjädrar, parasoller, fantastiska pipor, fint utskurna rhinoceroshorn, signeter, små nipper och schackspel med de besynnerligaste figurer, fint och i de minsta detaljer utförda, var det hufvudsakligaste af kinesiska afdelningen. Vidare såg man här ett icke ringa antal käppar, med knappar i form af äpplen, sfinxer, grodor, drakar o. s. v. — Sjelfva käpparna bestodo af svart eller hvitt bambus eller af the-, fikon- och lagerträ. Dessa promenadkäppar begagnas mycket af de kinesiska damerna, emedan de utan dessa icke skulle vara i stånd att gå på sina små fötter och släpa sig fram genom sina små rum.

Bland utställningsföremålen fann man äfven kinesiska målningar. Man plägar i Kina upphänga i rummen målade figurer, som äro hemtade ur mythologiens eller legendens område. Under hvar och en af dessa står betecknande sentens ur någon gammal skriftställare, och som är konstfärdigt skriven af någon berömd skönskrifvare. Öfverhufvud lägger man i Orienten stor vikt på de bokstäfvers skönhet, som smycka ett verk af bildande konst. Skriftdragens form bildar en arabesk och kan gälla för en väsentlig del af prydnaden. — Bland de i Paris utställda målningarna befann sig också "Venus' födelse". Gudinnan uppstigande ur en mussla, är en liten pryddlig figur i en narraktigt affekterad ställning, med svartblått hår, sneda ögon, svarta med tusch penslade ögonbryn och långa genomskinliga fingernaglar, men utan fötter. På detta vis föreställer sig en mandarin skönhetsideal. Andra bilder, på hvilka de framställda personerna hade händer och hufvuden af elfben och voro klädda med verkliga tyger, återgäfvoro scener ur kinesiska folk- och familjlivet. Här fann man ett säll-

Den unge mannens röst kväldes af tårar; också Maria-Ange gret af fullt hjerta, och från trädgården uppstego suckar.

»Vår goda moder,» fortfor Luc, »var skuld till detta ombyte af roller; sedan ville hon godtgöra sitt misstag. Men hon förmådde intet mot vår faders envishet. Kanske är jag snart löjtnant på Gabrielle, och glömmet då allt mitt bekymmer vid din hand. Mitt lif indelar sig i tvenne besynnerliga hälften: några dagar himmelsk lycka hos dig, Marie-Ange, och långa månader af otrefnad på oceanen.»

»Nej, det skall ej hända!» ropade plötsligt en energisk röst. Och René svingade sig med ett enda hopp öfver balkongen in i rummet.

VI.

Revolution.

Företeelsen af en afiden hade icke kunnat göra ett förfärligare intryck. Marie-Ange, som stod djupt rodnande och darrande emellan de begge bröderna, vågade icke se på någon af dem. René betraktade omväxlande de begge förlofvade, hvilkas hemlighet han så nyss uppjäckat och hvilkas öde låg i hans hand. Luc Trouin

var några år äldre än René, men denne var i kroppskraften honom vida öfverlägsen. Emellertid voro begge af samma storlek och vext, de hade samma ansigtsdrag, ögon och stämma, deras sätt att föra sig var nästan helt och hållet detsamma. Och dock tycktes Luc blott vara René's skugga eller rättare hans ande.

»Herr René!» utbröt slutligen Luc. »Min broder här? — Du har hört oss, och vi trodde dig i St. Malo!»

»Och jag dig i Caen!»

Vi skola ej upprepa detta samtal, utan heldre förklara den revolution, som förgick med våra hjeltar. René's kärlek till sin disyster var ett passionerat infall, under det att Luc's var en lifsfråga. Icke utan svår kamp borttryckte han sin böjelse för Marie-Ange ur sitt hjerta och svor att bringa den som offer åt sin broder.

»Nej!» utbröt René, i det han omfamnade dem begge, »J skolen icke skiljas. Men det var orätt, att J icke förr anförtrodde mig er hemlighet, i stället för att bedraga mig.»

Luc tryckte sin broders hand, och Marie-Ange tog rodnande Luc's hand.

»Jag förläter er och skall sörja för er. Hören nu! Du,

Marie-Ange skall borttorka dina tårar: d'n faders lif är icke i fara. Bernard skall återkomma så som han var, då får du erfaras hemligheten af hans försvinnande. Du, min broder, ville öfvertaga en rol, som öfverstiger dina krafter; jag skall öfvertaga den i ditt ställe. Du skall i morgon på vår faders maskrad låna mig ditt namn och kaparedragt, och i öfvermorgon öfverlemn mig din post i striden på Gabrielles däck.»

»Gerna!» ropade Luc, »men denna gången skulle jag vilja vara din medtäffare.»

»Jag erbjuder dig en parlament-presidents kappa och en baret på köpet!»

»Jag ingår derpå såsom tecken till ett godt förebud!»

»En liten tjänst måste jag dock begära af dig.»

»Den största lemman jag dig så gerna!»

»Du skall underteckna dessa kärleks-biljetter med ditt namn . . .»

René framtog ur sin ficka en hop papper som han kastade på bordet.

»Dina skulder!» ropade Luc och for rysande tillbaka.

»Alla samt och synnerligen,» svarade René skrattande, »moutusen trehundra sextiosju livres nio sous sex deniers

skap lärde afbildadt, som bemöda sig att bringa sina tankar i vers och dricka ur små koppar med vin eller risbrännvin, för att inspirera sig. Der varseblir man några mandariner, med glasögon i guldinfattning, som gravitetiskt vagga sig på sina bambustolar, under det ett antal betjenter med solfjädrar tillviftar dem svalka. På en annan bild ser man unga rucklare, som röka opium ur ebenträpipor; vidare fruntimmer, med sina långa naglar klinka på den kinesiska mandolinens tre strängar; barn som roa sig med sina leksaker o. s. v.

Utom dessa märkvärdigheter af kinesisk konst- och slöjdfit befunno sig äfven många andra af postlin och metall formade föremål på verdensutställningen i Paris, som funno talrika beundrare.

Till slut skola vi blott omnämna de artificiella växtprodukter, som kultiveras af kineser, som inflyttat till Java. Det är nemligen dvärgträd, ett verkligt under i plantverlden, hvaraf konsten har lika stor andel som naturen. Dessa lillepytaktiga växter äro uppdragne på efterapade klippor, små torn eller i vaser och taga sig förtjusande ut på en dames nipperbord. För att bekomma sådana dvärgträd, utväljer man qvistar på ett träd, afskalar dem barken vid ändan och omgifver det blottade stället med en massa af lera och finskuren halm. Så snart qvistarna slå rot afskär man dem och planterar dem. Det förfarande, som de kinesiska trädgårdsmästarna använda, för att hämma utvecklingen af denna miniatyrlanta, har hittills icke blifvit fullkomligt bekant.

SOIRÉE.

Den 6:te och sista af under-
dertecknads subskriberade
Soiréer, innehållande klas-
sisk Instrumental-musik,
blifver i morgon afton,

en småsak, för hvilken en hel svärm af kreditorer plägar mig i öfver tjo-ton dagar. Om de icke betalas, kommer jag Askonsdag att fordrifva min tid i häkte.»

»Jag skulle gerna tråda i häkte i ditt ställe, det vore mig vida kärare än en sjötur; men jag inser ingen möjlighet!»

»Du begriper då icke.» Far förebrår mig alltid att jag gör skulder, och dig, att du inga gör. När jag nu transporterar mina på dig, gör jag honom ett dubbelt nöje. Han omfamnar både mig och dig, betalar summan, och ingen går i häkte.

Luc måste skratta, och trots sin motvilja att narra fadren, tog han en penna och satte sig med skuldsedlarna framför sig. Men han hade ännu icke undertecknat sitt namn, innan brodern hindrade honom i utförandet.

»Det är för sent! Adjö mina sköna planer. Kreditorer äro som hin häle. När man talar om honom är han strax vid handen.»

VII.

Kreditorerna.

Vid fenstret visade sig verkligen ett vedervärdigt ansigte, — detsamma, som hade följt efter René i St.

Måndagen den 6:te April,
klockan 1/2 8, i Bloms Sal.

JOS. CZAPEK.

Den bevakade rosen.

Då jag i Peterburg besökte general Klinger, som bekant var Göthes ungdomsvän, berättade mig den äldrige diktaren följande intagande anekdot, som kunde gifva ämne till en herrlig dikt.

Jag hade ännu icke varit länge i Petersburg, började generalen, innan jag en dag måste ledsaga kejsarinnan modren till Zarskoi-Selo. I det jag på en ensam promenad genomvandrade de vidlyftiga trädgårdarna, varsebléf jag en skyltvakt utställd på en plats, der jag ej kunde upptäcka hvilket förenål denna post bevakade. Det fanns ingen byggnad i närheten, icke heller var detta ställe i trädgården så beäget, att man kunde förmoda någon af hofvet begagnad promenad förde här förbi; det var en liten gräsbeväxt plats med en rundtomkring anbragt infattning. Jag stannade och betraktade denna gåta. Soldaten, tyst och allvarsam, gick i sin tjensteifver oafbrutet fram och tillbaka på samma oförklarliga ställe sina föreskrifva tio steg. Ändtligen beslöt jag fråga honom och frambragte med någon tvekan följande ord.

»Bror lilla hvarför står du här?»

Han stannade, såg på mig och, då han såg en orden om min hals, trodde han det vara hans pligt att svara mig; han gjorde ställning och svarade i en vördnadsfull ton:

»Farilla, emedan det blifvit befaldt mig.»

Jag visste, att en fråga till skulle bli obesvarad, jag försökte derfor ånyo upptäcka föremålet för bevakningen och af hvad beskaffenhet det vore. Jag fann intet. Slutligen förekom mig både den stumma soldaten och den lilla gräsplanen ordentligt hemskt. Vid middagsbordet såg jag den vakthafvande löjt-

Malo. Tio andra besatte husets och trädgårdens utgång. Kort sagdt, vår hjelte igenkände rättvisans spårhundar och såg, att han var blockerad enligt alla regler.

»Öppna!» ropade i samma ögonblick en stentorstämman. Luc och Marie-Ange darrade från topp till tå. Martha störtade in i salen. René ensam behöll sin kallblodighet.

»Ännu är det mer än en quart till solens nedgång,» utbröt han, »ännu är icke allt förloradt! Vi äro blott fyra mot tio, men vi ha den fördelaktigaste position. Jag antager striden . . .»

Han ställde sig som kapten i spetsen för sitt folk och sade:

»Ni, Martha, öfvertager försvaret af förposten, hvarest ni kan förtjena er mustasch. J, broder och syster, första väningen; jag öfvertager förrådsvinden. Hvar för sig uppreser dugtiga barrikader. En quart timme räcker till att rädda platsen.»

Raskt sköt han regeln för dörren, stängde fenstren och försvann. Huset hade en formlig belägring att utvärda. Belägrare och garnison parlamenterade. Dörrarne blefvo uppbrutne, salen öfverrumplad och allting vändt upp och ned på. Marie-Ange bidrog till försva-

nanten, och under det jag emellertid tänkt på tusen andra saker, återkom, då jag såg epåletterna, dock soldaten och hans gåtfulla bestämmelse i mitt minne. Jag frågade och erhöi samma svar: »Han är kommenderad till den platsen.»

»Hvem har kommenderat honom?»

»Vaktreglementet.»

»Hvarför?»

»Derom får ni fråga generalen, som utdelar ordena.»

»Det är dock uppenbarligen intet på det stället att bevaka!»

»Så tyckes det.»

»Och ändå!»

Den unge mannen sade med en något impertinent betoning:

»Ers excellens är ju sjelf militär och måste veta, att vi aldrig erfara, hvarför vi göra något, nog af, vi måste göra det.»

Med denna sats hade det visserligen sin rättighet, och jag måste nu vänta tills jag återkom till Petersburg, för att anföra min angelägenhet hos den ifrågavarande generalen, som var mig närmare bekant. Härtill fanns snart tillfälle; men äfven här erfor jag intet.

»Vi ha redan öfver femtio år utställt denna post, och i böckerua heter det alltid: posten, femhundra steg från östra paviljongen.»

»Ack,» utropade jag, »hvad det är besynnerligt! Hvem låter väl bevaka en fri mark? Saken måste hafva en annan orsak. Gif dock befallning, att den onödiga posten indrages.»

»Det vågar jag icke. Befallningen måste komma från högre ort; sker icke det, så vandrar soldaten ännu efter hundra år på samma ställe.»

Min ifver att komma »hemligheten på spären; blef nu nästan nervös. Jag drömde om skatter, som der lågo begrafna, och om hvilka ingen utom statens högst i personer hafva kännedom; derefter fann jag det kostligt, att man bevakade naturen som natur, som om den fria molnbildningen skulle gifva vindens otvungna fläcktande en vink, att han vore bevakad och alltså borde taga sig i akt.

ret genom sin ljufhet, Luc genom sin öfvertalning och Martha genom sin styrka. Då hon trodde, att de ville åt hennes unga matmor, försvarade den tappra frun henne med fötter och händer, så godt som någon bandhünd med tänder. Då kreditorerna ändtligen upptäckte Renés kryphål och ville gripa honom undvek han genom fenstret, vid hvars post han hade bundit ett rep. Ingen vågade förfölja honom på denna väg. De skyndade utför trappan, han hade emellertid fått ett betydligt förspång; men vid ändan af trädgården blef hans belägenhet svårare. Framför sig hafvet, som bröt sina vågor mot en tjugo fot hög klippa, bakom sig sina förföljare . . . på femtio steg nära. . . Hans obeslutsamhet varade blott en sekund. Raskt hade han kastat kläderna af sig och störtat sig i vågorna. Marie-Ange, som hade följt honom med blickarna, föll i vanmägt, och till och med kreditorerna utstötte ett skrik af fasa. De skynda fram och se blott det brusande skummet.

(Forts.)

Den bevakade rosen.

Jag kom oftare till Zarskoi-Selo, i synnerhet för att få se min hemlighetsfulla skyltvakt. En omständighet, som hittills icke fallit någon i ögonen, fick plötsligen någon vigt, och rätt många vid hofvet och i staden frågade nu så som jag hade frågat.

En afton vinkade mig kejsarinnan modren afsides och sade leende:

"Vet ni hvarför den posten står der?"

"Nej, majestät — i sanning —"

"Nu, så hör då; man har gifvit mig besked, det jag ej vill förhålla er. Kejsarin-

nan Katharina gick en dag och spatserade i sina trädgårdar, då hon upptäckte en tidigt utsprucken, särdeles vacker mossros. Då det morgonen derefter var en af hennes familjs födelsedag, ville hon hafva denna ros att bortgifva och gaf därför befallning, att man skulle utställa en skyltvakt vid platsen, på det att rosen ej måtte bli plockad i förtid. Följande dags morgon kom, men kejsarinnan glömde rosen. Posten fortfor; man vågade icke, utan på uttrycklig befallning, åter indraga denna post. Rosen ha-

de längesedan försvunnit — posten fortfor, och så har den förblifvit på samma plats, utan att någon frågat hvarför den stod der."

I Ryssland gör man öfverhufvud inga frågor.

Sälunda visste jag då besked om hemligheten med skyltvakten, tillade Klinger. Det var den första med militär makt bevakade ros, jag nånsin hört omtalas.

Posten blef indragen.

Härmed följer Romanbihanget: "Genom Strid till Frid," pag. 281—288,

Nästa N:o utgifves Söndagen den 12 April.

samt, Musikbihanget, pag. 5—8.

C. PETERSENS OFFICIN 1857.